

Kauppan näkymät 2021–2023

Jaana Kurjenoja

Pääekonomisti

Poimintoja ennusteesta ja liitteinä käytetyistä selvityksistä.

Materiaalit kokonaisuudessaan ovat Kaupan liiton jäsenten saatavilla Kauppa.fi:n jäsensivuilla, Tutkimukset-osiossa.

Sisälllys (lyhentämättömän Kaupan näkymien materiaalin sisällysluettelo)

Liikevaihdon kehitys kaupassa	3
Työllisyyden kehitys kaupassa	13
Kuluttajien odotukset lähitulevaisuudesta	29
Vähittäiskaupan lähitulevaisuuden odotukset	33
Vähittäiskaupan liikevaihto ja työllisyys 2021–2023	42

Poimintoja ennusteesta ja liitteinä käytetyistä selvityksistä.

Materiaalit kokonaisuudessaan ovat Kaupan liiton jäsenten saatavilla Kauppa.fi:n jäsensivuilla, Tutkimukset-osiossa.

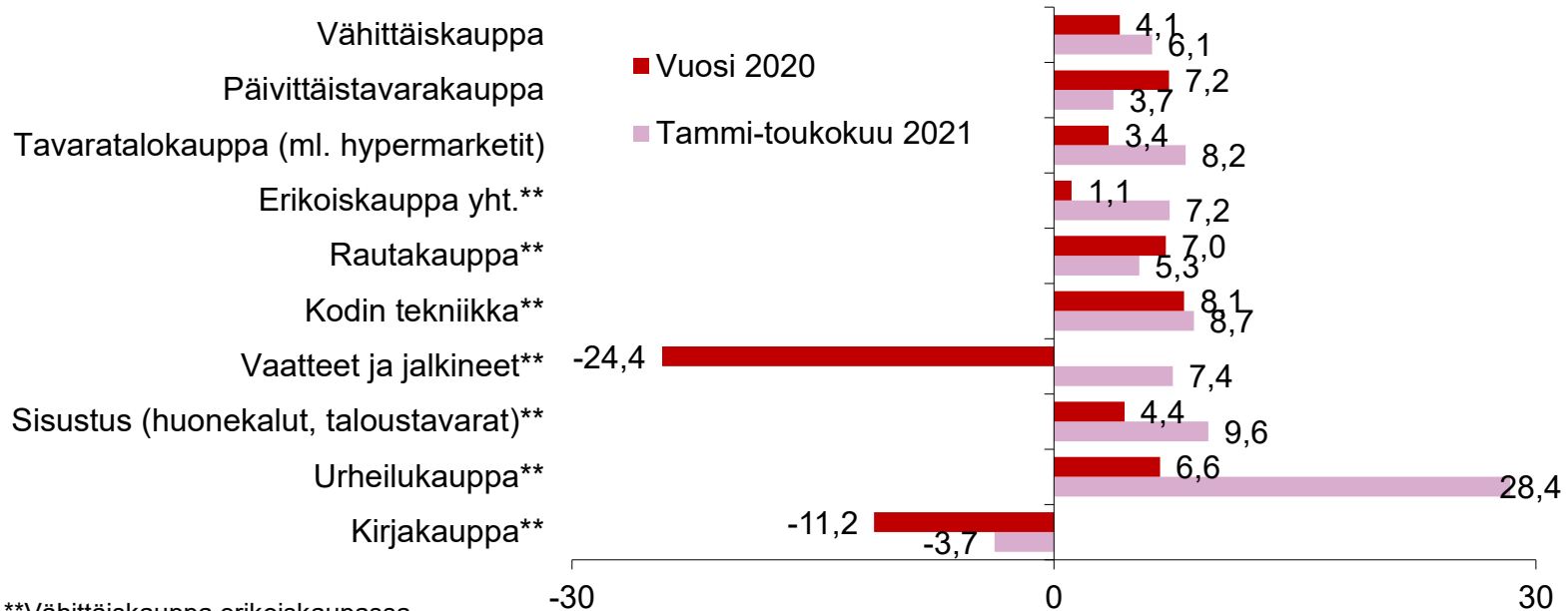
Liikevaihdon kehitys kaupassa

Poimintoja ennusteesta ja liitteinä käytetyistä selvityksistä.

Materiaalit kokonaisuudessaan ovat Kaupan liiton jäsenten saatavilla Kauppa.fi:n jäsensivuilla, Tutkimukset-osiossa.

Liikevaihdon vuosimuutos vähittäiskaupan joillakin toimialoilla

Vuosimuutos (2019–2020) ja toukokuun 2021 kumulatiivinen vuosimuutos (2020–2021), %

**Vähittäiskauppa erikois kaupassa.

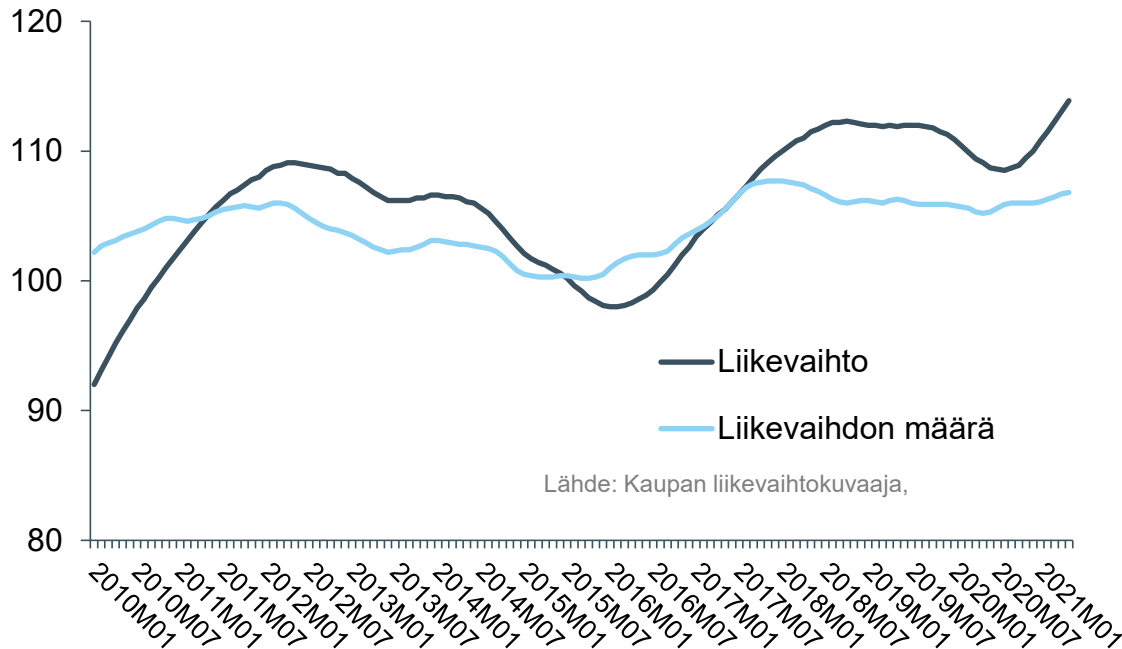
Lähde: Kaupan liikevaihtokuvaaja, Tilastokeskus.

9.8.2021

Jaana Kurjenoja

Tukkukaupan liikevaihdon ja määräindeksin trendit

Indeksit kuukausitasolla, 2015 = 100, viimeinen havainto toukokuu 2021

Tukkukaupan liikevaihdon trendi on noussut nopeasti tukkuhintojen nousun myötä.

Korona-aika on jakanut vähittäiskauppaa

- Tammi–toukokuussa 2021 liikevaihdon kumulatiivinen vuosikasvu oli 6,1 ja liikevaihdon määrän 5,6 prosenttia. Ennakkotietojen mukaan kasvu olisi hieman hidastunut kesäkuussa ja liikevaihdon määrän vuosikasvu tammi–kesäkuussa olisi 5,2 prosenttia.
 - Kevään ja kesän edetessä päivittäistavarakaupan kasvuprosentit ovat alkaneet hidastua. Kehitys on ollut odotettua, sillä viime vuoden vertailuluvut ovat korkeita. Tammi–toukokuussa liikevaihdon kumulatiivinen vuosikasvu oli 3,7 % ja liikevaihdon määrän 1,7 %.
 - Vaatteiden ja jalkineiden erikoiskaupassa kevään kasvuluvut näyttävät suurilta. Esimerkiksi huhtikuussa liikevaihto yli kaksinkertaistui viime vuoden huhtikuuhun verrattuna, mutta reippaat kasvuluvut johtuvat umpisurkeista viime vuoden myyntikuukausista. Kuluvan vuoden tammi–toukokuussa liikevaihtoa on kertynyt noin 30 prosenttia vähemmän kuin vastaavana aikana vuonna 2019.
 - Vähittäiskaupan eri aloilla pohditaan, minkälaisia pysyvämpiä vaikutuksia pandemia-aika jättää kulutustottumuksiin, esim. ruoan laittoon, ulkoiluun ja urheiluun tai kodin sisustamiseen. Mm. monet ruokakaupat lisäsivät erilaista tarjontaa ravintolatyypisistä valmisannoksista aina etnisten keittojen ainesosiin ja peruselintarvikkeisiin. Näihin tottuneet kuluttajat voivat haluta vastaavaa valikoimaa jatkossakin.

Tukkukaupan vuosi on alkanut vahvasti

- Tukkukaupan euromääräisen liikevaihdon vuosimuutos 2020 oli –3,0 prosenttia ja liikevaihdon määrän* +0,1 prosenttia. Tammi–toukokuussa 2021 liikevaihdon kumulatiivinen vuosikasvu oli +5,5 ja liikevaihdon määrän +1,2 prosenttia.
 - Kahviloita ja ravintoloita palveleva foodservice-tukkukauppa menetti suurimman osan liikevaihdostaan viime vuonna eikä alkuvuosi 2021 sujunut paljoa paremmin.
 - Kaiken kaikkiaan tukkukaupan pahimmat pelot eivät kuitenkaan toteutuneet, kun teollisuuden uudet tilaukset kääntyivät jo viime vuoden lopulla kasvuun ja uusia rakennushankkeita aloitettiin edellisvuotta enemmän.
 - Raaka-aineiden ja välituotteiden tukkukaupassa saatavuusongelmat ja pitkät tilausketjut nostavat hintoja ja kuumentavat markkinoita.
 - Globaalin kysynnän kasvu lisää myös alan rekrytointeja, ja joillakin tukkukaupan aloilla on vaikeuksia rekrytoida osaavaa henkilöstöä.

* Hintavaihteluista puhdistettu liikevaihto.

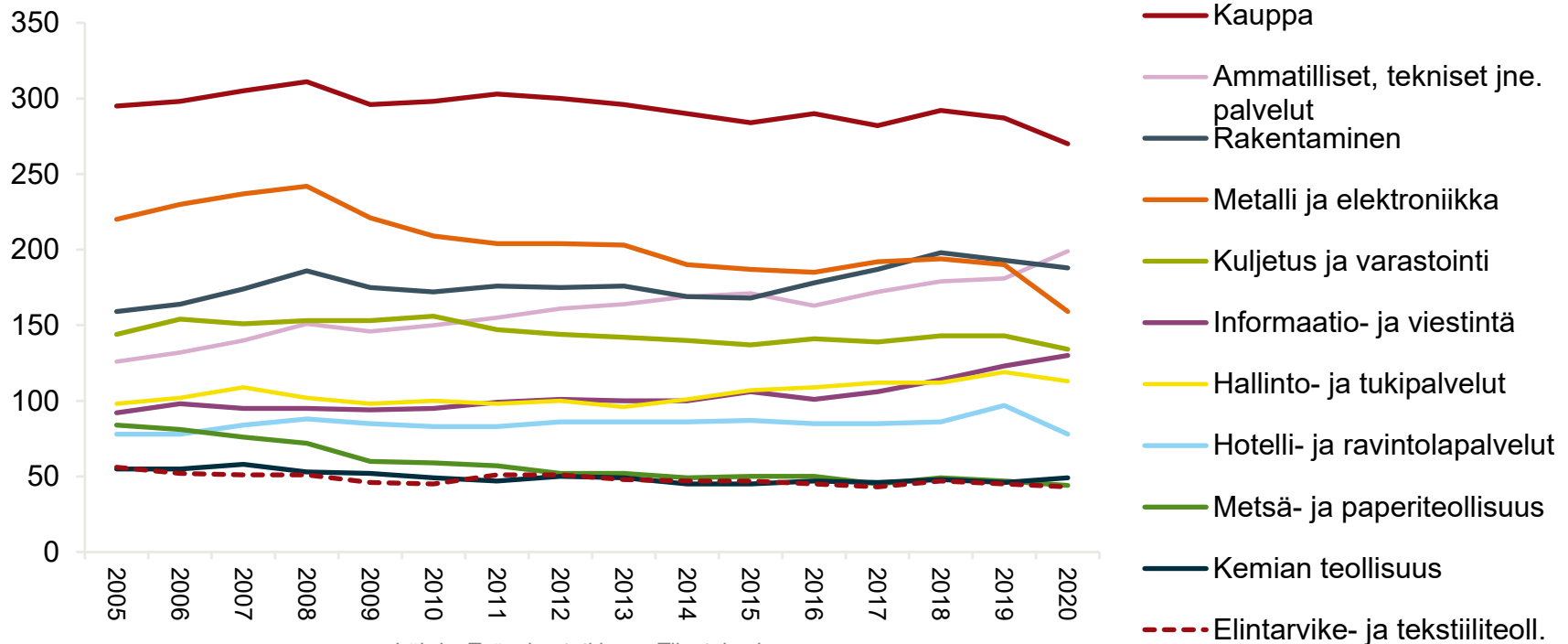
Työllisyyden kehitys kaupassa

Poimintoja ennusteesta ja liitteinä käytetyistä selvityksistä.

Materiaalit kokonaisuudessaan ovat Kaupan liiton jäsenten saatavilla Kauppa.fi:n jäsensivuilla, Tutkimukset-osiossa.

Vaikka työllisyys onkin vähentynyt, kauppa on silti elinkeinoelämän suurin työllistäjä

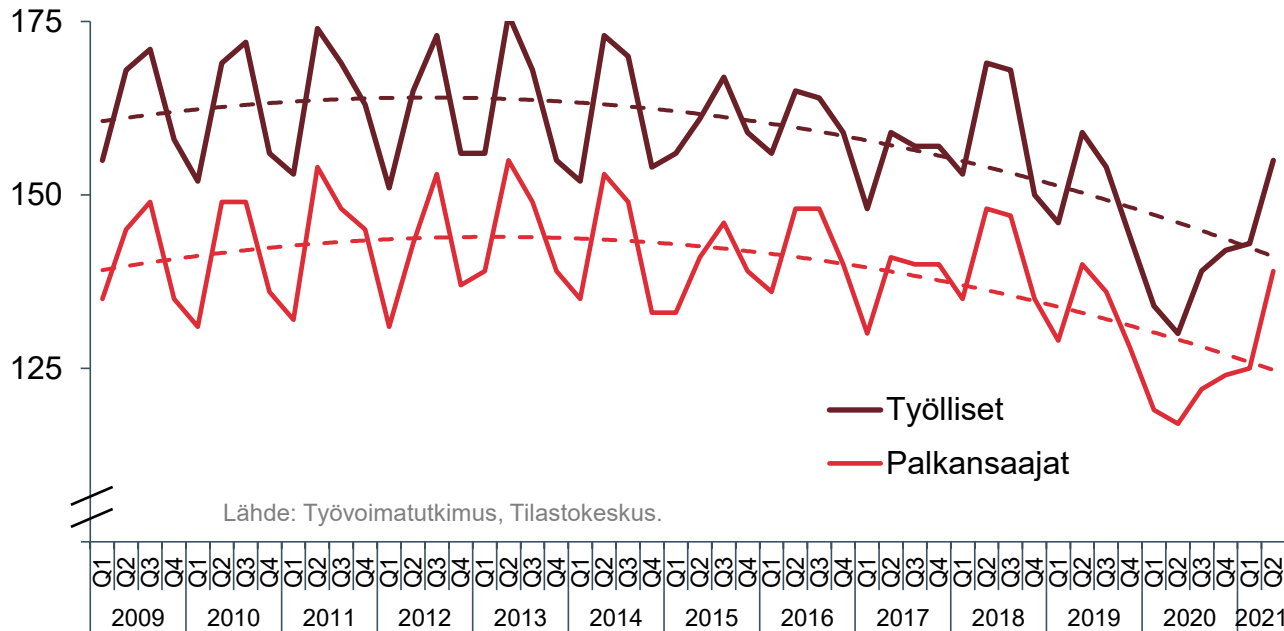
1 000 henkilöä

Lähde: Työvoimatutkimus, Tilastokeskus.

Vähittäiskaupan laskeva työllisyyskehitys alkoi jo 2012–2013

Työllisten ja palkansaajien määrä vähittäiskaupassa, 1 000 henkilöä

Tarve toimintojen tehostamiseen ja kustannustehokkuuteen ovat vähentäneet työvoiman kysyntää pitkällä aikavälillä.

Huom! Alle kolmeksi kuukaudeksi lomautetut tilastoidaan työllisiksi

Liikevaihto ei kaupan murroksessa välttämättä määrittele työllisyyskehitystä

- Työvoimakehityksen pitkä trendi on alkanut muuttua: Liikevaihdon määrän kehityksellä ei ole enää yhtä vahvaa vaikutusta työvoiman tarpeeseen kuin aiemmin.
 - Kansainvälisesti yritykset pyrkivät hallitsemaan aikaisempaa paremmin kaupan toimitusketjuja ja lyhentämään niitä. Skaalaetuja haetaan mm. ketjuuntumisella, suurilla keskusvarastoilla ja hankintayhteistyöllä.
 - Kansainvälinen ja kotimainen kilpailu niin tukku- kuin vähittäiskaupassakin on lisännyt tarvetta toimintojen tehostamiseen ja kustannusten leikkaamiseen myös Suomessa.
 - Automatisaatio ja digitaalinen kehitys mahdollistavat tehostamisen ja tuottavuuden lisäämisen, eikä työvoiman määrää tarvitse aina kasvattaa palvelujen ylläpitämiseksi tai parantamiseksi.
- 2019 vähittäiskaupasta hävisi 9 000 ja 2020 noin 15 000 työllistä. Työllisyys on vähentynyt varsinkin erikoiskaupassa.

Osa tukkukaupasta pelkää pulaa ammattitaitoisista osaajista

- Tukkukaupassa varsinkin rakentamisen voimakas suhdanne nosti viime vuosina työllisyyttä.
- Varastojen ja muun logistiikan automatisoituessa perinteisen varastotyön kysyntä on alkanut pienentyä. Samalla tarve muunlaiselle osaamiselle on kasvanut.
- Teollisuuden hyvä suhdanne ja maailmantalouden nopea kasvu ovat jo herättäneet pelkoja tulevista rekrytointivaikeuksista.
 - Esimerkiksi tiettyä teollisuuden alaa palveleva tukkukauppa tarvitsee juuri sen alan osaajia sekä suunnittelemaan palvelu-, tuote-, varastointi- yms. ketjuja että myymään näitä ratkaisuja kansainväliselle asiakaskunnalle.

Vähittäiskaupan liikevaihto ja työllisyys 2021–2023

Poimintoja ennusteesta ja liitteinä käytetyistä selvityksistä.

Materiaalit kokonaisuudessaan ovat Kaupan liiton jäsenten saatavilla Kauppa.fi:n jäsensivuilla, Tutkimukset-osiossa.

Kaupan näkymät – taustaa

- Tänä ja ensi vuonna talous kasvaa noin kolme prosenttia. Tämän jälkeen talouskasvu hidastuu ja palaa lähemmäs vanhaa kasvu-uraa, jota hidastaa mm. ikääntyvä väestö ja raskas huoltosuhde.
- Sekä vienti että tuonti kasvavat tänä ja ensi vuonna reilut 5 prosenttia.
- Inflaatio kiihtyy vajaan pariin prosenttiin.
- Yksityinen kulutus kasvaa tänä ja ensi vuonna yli 3 prosenttia, mutta hidastuu tämän jälkeen.
 - Kotitalouksille kertyneet säästöt muodostavat ison potentiaalisen yksityisen kulutuksen kasvulle. Pandemian jälkeinen kulutuksen kasvu ohjautuu todennäköisesti suurelta osin muihin palveluihin kuin vähittäiskauppaan. Korona-aika on kuitenkin voinut jättää pysyvämpiä muutoksia kulutustapoihin, ja tämä voi näkyä yksittäisten kaupan alojen kehityksessä.
 - Työllisyyskehitys vaikuttaa kotitalouksien luottamukseen ja siten kulutukseen ja vähittäiskaupan myyntiin.
- Työllisten määrän kasvu jatkuu 2021–2023.

Kaupan näkymät – taustaa

- Yritysten investoinnit alkavat vauhdittua vuoden loppupuolella ja kasvavat ensi vuonna.
- Asuinrakentaminen vähenee tänä vuonna, mutta korjausrakentamisen kasvu jatkuu, mikä tukee rakentamista palvelevaa tukkukauppaa. Ensi vuonna rakennusinvestoinnit kokonaisuudessaan kääntyvät kasvuun, kun asuinrakentamisen lisäksi myös teollisuuden rakennushankkeet vauhdittuvat.
- Kohonneet rahtihinnat, pidentyneet toimitusajat sekä pula mm. raaka-aineista ja komponenteista voivat kiihdyttää hintojen nousua sekä aiheuttaa tuotantotulppia ja heikentää varsinkin tukkukaupan, mutta myös vähittäiskaupan hankintaketjuja.
- Koronapandemian mahdollinen pahentuminen globaalisti voi muuttaa näkymiä merkittävästi.

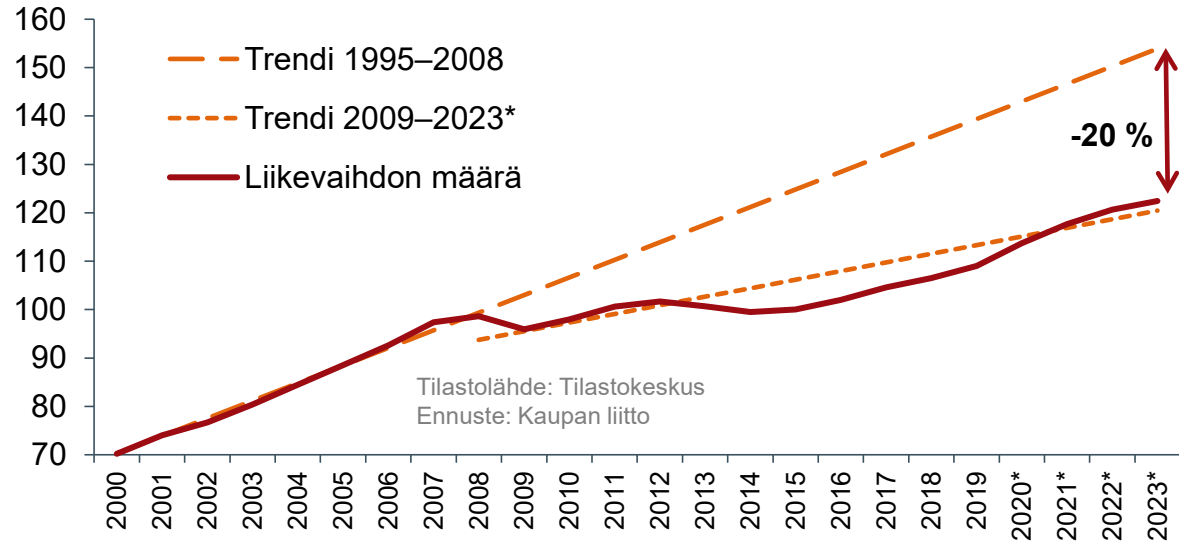
Kaupan näkymät – taustaa

- Ennusteessa ei ole tehty oletuksia muista kuin jo tehdyistä vero- ja maksupäätöksistä.
- Ennusteessa on oletettu koronapandemian aiheuttamien rajoitusten helpottumista loppuvuodesta Suomessa ja kansainvälisesti.
 - Rokotusten edetessä ja yritystoiminnan esteiden madaltuessa muut yksityiset palvelut alkavat kasvaa. Koronan aiheuttama kasvusysäys vähittäiskaupalle pienenee ja poistuu vähitellen.
- Kuluvan vuoden ja lähivuosien kasvuun liittyy alasuuntaisia riskejä.
 - Koronapandemian paheneminen voi hidastaa maailmantalouden kasvua ja kysyntää.
 - Julkisen sektorin velkaantuminen ja talouden koronan jälkeinen sopeuttaminen lisäävät paineita mahdollisiin veronkorotuksiin. Toteutuessaan nämä söisivät ostovoimaa ja lisääisivät kaupan kustannuksia.
 - Väestön vanheneminen ja kaupungistuminen muuttavat kaupan rakenteita.
- Kuluvan vuoden ja lähivuosien kasvussa voi olla myös positiivisia riskejä.
 - Yksityisen kulutuksen kasvu voi olla ennustettua vahvempaa.
 - Koronakriisistä toipuminen voi olla globaalisti nyt ennakoitua nopeampaa, jolloin Suomen talouskasvukin voi olla yleisesti ennustettua rivakampaa.

Vähittäiskauppa palautuu vähitellen uuteen normaaliin

Vähittäiskaupan liikevaihdon määräindeksi**

Liikevaihdon määrä** kasvaa tänä vuonna noin 3,5 %.
Pandemian väistyessä sen aikaisempi kasvusysäys vähittäiskaupalle poistuu ja kasvu hidastuu.

* Kuluttajahintaindeksin vuoden 2017 painorakenteen mukaan runsas 40 % yksityisestä kulutuksesta on vähittäiskaupan tuotteita. Normaalisti suurin osa yksityisestä kulutuksesta ohjautuu muualle kuin vähittäiskauppaan, mm. asumiseen ja liikenteeseen.

** Hintavaihteluista puhdistettu liikevaihto.

Työn verokiila painaa ostovoimaa ja nostaa hintoja

Jaana Kurjenoja

Pääekonomisti

Poimintoja selvityksestä Työn verokiila painaa ostovoimaa ja nostaa hintoja.

Materiaalit kokonaisuudessaan ovat Kaupan liiton jäsenten saatavilla Kauppa.fi:n jäsensivuilla, Tutkimukset-osiossa.

Sisällys (alkuperäisen selvityksen sisällysluettelo)

1 Tiivistelmä päätuloksista: Suurin osa vähittäiskaupan hinnoista on työvoimakustannuksia	3
2 Palvelutyön kolminkertainen verokiila: yksinkertaistetut esimerkkilaskelmat	12
3 Miten moninkertainen verokiila ja palkkakulut näkyvät tuotteiden hinnoissa?	24
4 Erikoiskaupan tulevaisuuden haasteet: Kustannukset ja ostovoima hiertävät	30
Lähteet	

Poimintoja selvityksestä Työn verokiila painaa ostovoimaa ja nostaa hintoja.

Materiaalit kokonaisuudessaan ovat Kaupan liiton jäsenten saatavilla Kauppa.fi:n jäsensivuilla, Tutkimukset-osiossa.

1 Tiivistelmä päätuloksista: Suurin osa vähittäiskaupan hinnoista on työvoimakustannuksia

Poimintoja selvityksestä Työn verokilla painaa ostovoimaa ja nostaa hintoja, 9.8.2021, Kaupan liitto.

Palveluiden hintaa nostaa moninkertainen verokiila

1. Palvelutyötä rasittava moninkertainen verokiila^{1, 2} tekee suomalaisista palveluista liian kalliita.
 - Kaikkiin kuluttajapalveluihin – kaupan lihatiskeistä mobiilipelien suunnitteluun, pankkipalveluihin, operaattoripalveluihin, ravintoloihin jne. - sisältyy vähintään kaksinkertainen verokiila.
 - Palvelun verokiila on usein osa tavaran hintaa³. Esim. suomalaisesta kivijalkakaupasta ostettujen lasten talvihaalareiden hintaan voi sisältyä paljon Suomessa tehtyä työtä, muun muassa suunnittelua, markkinointia, logistiikkaa, kiinteistön hoitoa, lämmitys- ja vesihuoltoa, it-palveluita, pankkipalveluita, työterveyspalveluja ja henkilökohtaista asiakaspalvelua.
 - Ostamalla haalarit esimerkiksi kiinalaisesta verkkokaupasta asiakas voi kaventaa tai ohittaa lähes täysin palvelutyön suomalaisen verokiilan.

¹ Kuluttajan tekemän, palvelun ostamiseen tarvittavan työpanoksen kokonaishinnan ja palvelun suorittajan nettopalkan välinen ero. Moninkertaiseen verokiilaan sisältyvät kaikki palveluketjun palkkasidonnaiset välittömät verot ja veroluontoiset maksut sekä arvonlisävero.

² Luvussa 2 esitetään laskuesimerkkejä moninkertaisen verokiilan muodostumisesta.

³ Luvussa 3 esitetään kotimaisten palkkakustannusten vaikutuksia vähittäiskaupan hinnanmuodostukseen.

Palveluiden hintaa nostaa moninkertainen verokiila

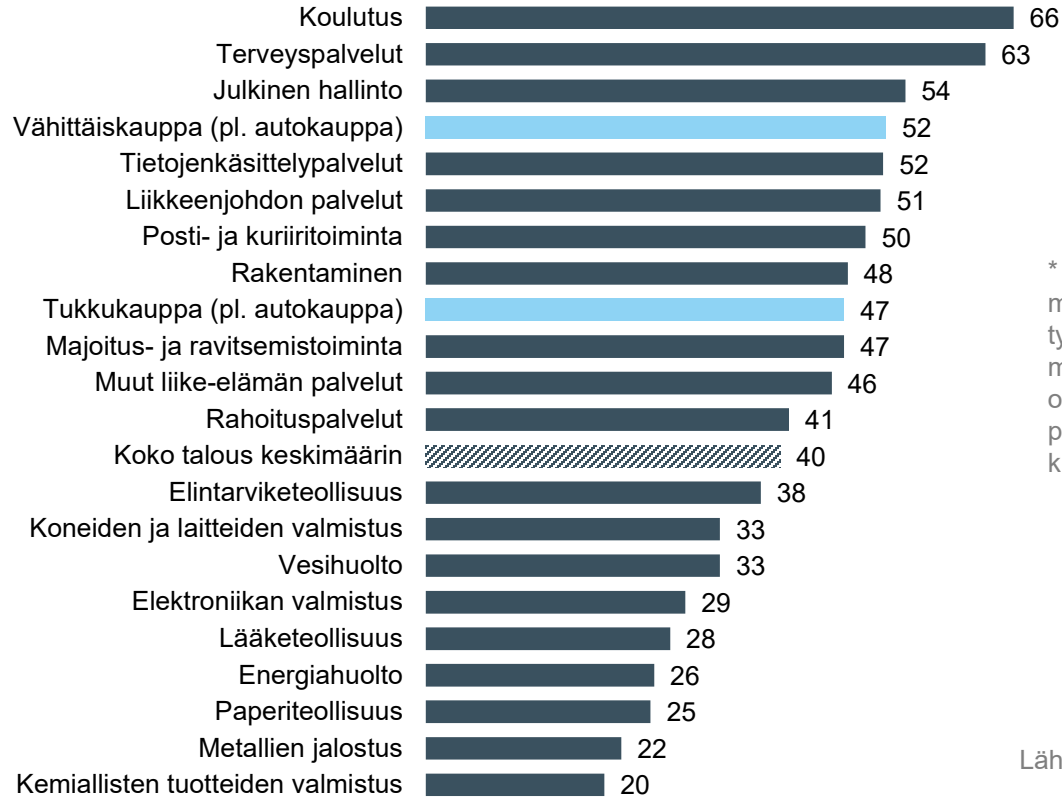
2. Leveän verokiilan vuoksi kuluttajien ostovoima Suomessa tehtävän ja verotettavan työn ostamiseksi on pieni.
 - Työnantajat maksavat kustannuksissaan työntekijöidensä kulutuksen eli heidän ostamansa palvelut ja niihin liittyvät verokiilat.
 - Palveluketjun viimeisessä lenkissä palvelun suorittajan nettopalkka ja ostovoima jäävät pieniksi.
 - Jos ostovoimaa koetetaan parantaa pelkästään palkkatasoa nostamalla, yritysten kilpailukyky ja toimintaedellytykset heikkenevät.
3. Moninkertaisen verokiilan vuoksi työn kokonaishinta pysyy korkeana mutta ostovoima matalana.

Yli puolet vähittäiskaupan arvonlisäverottomista hinnoista on palkkakuluja

- Tilastokeskuksen panos-tuotos-taulukoiden mukaan keskimäärin 52 prosenttia vähittäiskaupan arvonlisäverottomista hinnoista muodostuu suorista ja välillisistä palkoista ja palkkasidonnaisista sosiaalimaksuista.
- Esimerkiksi Aasiassa valmistetun naisten paidan arvonlisäverottomasta hinnasta 47 prosenttia on kotimaassa suoritettua työtä, kun kauppa omien henkilöstökulujensa lisäksi maksaa muiden alojen palkkakuluja ostamalla niiltä tuotteita ja palveluja.
 - Lopullisen hinnan maksaa kuluttaja arvonlisäveroineen.
- Jos paita valmistetaan kotimaassa, arvonlisäverottomasta hinnasta 54 prosenttia on Suomessa tehtävän työn palkkakuluja. Kuluttajan maksamasta arvonlisäverollisesta hinnasta palkkakulut ovat 44 prosenttia.

Yli puolet vähittäiskaupan hinnoista on palkkakuluja

Suorien ja välillisten palkkakulujen* osuus tuotoksen hinnasta eri aloilla, %

* Sisältää toimialan suoraan maksamat palkkakulut ja työnantajan sosiaalivakuutusmaksut sekä muilta aloilta ostettavien tuotteiden ja palveluiden sisältämät vastaavat kulut..

Korkeat kustannukset ja matala ostovoima kaihertavat erikoiskauppaa

- Erikoiskaupan yritysten näkemyksiä alan kehityksestä tarkastellaan syksyllä 2021 julkaistavassa selvityksessä, jossa keskitytään muotikauppaan (Kurjenoja, 12.10.2021). Tulevan selvityksen joitakin päätuloksia julkaistaan luvussa 4.
- Muotikaupan yritysten mielestä suurimpia alan tulevaisuuden haastetta ovat kotimainen kustannustaso (palkat, verotus, ostettavien palvelujen hinnat jne.), ulkomaisten kilpailijoiden erilaiset toimintaedellytykset, kuluttajien ostovoima kotimaassa sekä se, ettei alan digitalisaatiota ja kansainvälistymistä juurikaan tueta.
 - Suuriksi tulevaisuuden haasteiksi koettiin myös muun muassa yritysten oma uudistumishalu ja –kyky sekä heikko markkinoinnin osaaminen.
- Suurimmiksi esteiksi oman yrityksen digitalisaation kehittämisessä nähtiin liian niukat resurssit digi-investointeihin ja palveluiden ostamiseen sekä tarvittavan osaamisen puute.

Erikoiskaupan murros

- Vähittäiskaupassa aktiivisesti toimivien yritysten määrä putosi koronavuoden 2020 aikana selvästi.
- Suurin osa aktiivisen toiminnan lopettaneista vähittäiskaupoista oli pieniä tai nuoria erikoiskauppoja.
 - Nuorilla erikoiskaupan yrityksillä ei välttämättä ole vielä resursseja kohdata rajuja ulkoisia shokkeja. Nuorten yritysten poistuminen markkinoilta ei ole toivottavaa, sillä niillä voi olla alan kehittymisen, elinvoimaisuuden ja kilpailun kannalta olennaisia ja uusia toiminta-ajatuksia ja -tapoja.
- Erikoiskaupan kannalta mielenkiintoinen havainto on, että varsinkin yritykset, joilla ei ole kansainvälistä asiakaskuntaa tai omia kansainvälisiä tavaroiden hankintakanavia, lopettivat toimintansa muita todennäköisemmin.
 - Digitalisaatio on olennainen väline yrityksen kansainvälistymisessä. Luvussa 4 esiteltävän yrityskyselyn mukaan erikoiskaupan yritykset pitävät omassa yrityksessään suurimpina digitalisaation kehittämisen esteinä niukkoja resursseja ja tarvittavan osaamisen puutetta.
- Jotta erikoiskaupan yritykset pystyisivät kehittämään toimintoja, joilla voidaan vastata kansainväliseen kilpailuun ja kansainvälistyä myös itse, ne tarvitsevat tukea.

Lähteet

Ilmarinen, 12.2.2021: <https://www.ilmarinen.fi/tietoa-ilmarisesta/ajankohtaista/blogit-ja-artikkelit/2020/tyonantajamaksut-tiedatko-palkan-sivukulut/> .

Kuntaliitto, 18.11.2020: Kooste kuntien veroprosenteista 2021.

Kurjenoja Jaana, 2021a: Vähittäiskaupan yritysraenteen muutos koronapandemian aikana, sisäinen muistio, 28.4.2021 (päivitetty 22.7.2021), Kaupan liitto.

Kurjenoja Jaana, 2021b: Erikoiskaupan tulevaisuuden haasteet (osa syksyllä 2021 julkaistavaa Muotikauppa koronan jälkeen – tutkimusprojektia), 9.8.2021, Kaupan liitto.

Kurjenoja Jaana, 2021v: Muotikauppa koronan jälkeen, (tulossa 12.10.2021), Kaupan liitto.

OECD.stat, 2021: Taxing Wages – Comparative tables. <https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=AWCOMP#> , 14.7.2021

Savela Olli, 2016: Kuinka suuri on palkkakulujen osuus tuotteiden hinnoissa? Blogi TIETO&TRENDIT, 4.10.2016, Tilastokeskus.

Tilastokeskus, 2021a: Kasvukatsaus, 19.4.2021.

Tilastokeskus, 2021b: Panos-tuotos, https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_kan_pt/statfin_pt_pxt_11hd.px/ , 14.7.2021.

Verohallinto, 2020: Veroprosentin laskemisessa käytetyt tulot ja vähennykset 2021. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/verokortti/Vuoden-2020-veron-perusteet/> , 14.7.2021.

Kauppa luo hyvinvointia Suomeen

Poimintoja selvityksen päätuloksista

Jaana Kurjenoja

Pääekonomisti

Kukoistava kauppa luo menestystä

- Kauppa on yksi kansantaloutemme suurimmista toimialoista niin työllistäjänä, talouskasvun luojana kuin myös verojen maksajana. Kaupan merkitys on vielä kokoaankin suurempi, kun mukaan lasketaan epäsuorat vaikutukset muilla aloilla. Päivittäisen toimintansa ja investointiensa avulla kauppa luo työtä ja hyvinvointia laajasti eri toimialojen kautta Suomeen.
- Vaikka kotimaassa toimivan kaupan talouskasvua luovat lonkerot ulottuvat lähes kaikille toimialoille ja sektoreille, kaupan kokoa ja merkitystä ei useinkaan tunnisteta. Siksi ei myöskään ymmärretä, miten kaupan tilaukset tai investoinnit luovat muille toimialoille uusia innovaatioita ja uudenlaista toimintaa.
- Tämän selvityksen tarkoituksena on kirkastaa kaupan merkitystä kansantaloudessa. Päättäjät kunnista Euroopan tasolle luovat kaupan toimintaympäristöä.
- Kotimaassa kukoistava kauppa luo menestystä ympärilleen.

1 Selvityksen metodologia ja määritelmiä

Poimintoja selvityksestä Kauppa luo hyvinvointia
Suomeen, 24.5.2021, Kaupan liitto.

Vähittäis- ja tukkukaupan vaikutukset kansantaloudessa: taustaa

- Selvitystä varten Kaupan liitto tilasi KPMG Oy:lta laskelmia vähittäis- ja tukkukaupan (toimialat 46 ja 47, TOL 2008) taloudellisista vaikutuksista Suomen kansantaloudessa. Laskelmissa ei tarkastella autokauppaa (toimiala 45).
 - KPMG Oy toteutti vastaavat laskelmat Kaupan liitolle 2017.
 - Laskelmat toteutettiin 25.2.–17.5.2021.
1. Laskelmissa tarkastellaan vähittäis- ja tukkukaupan jatkuvan toiminnan vaikutuksia kansantalouden arvonlisään, työllisyyteen ja verokertymään.
 - Jatkuva toiminta sisältää palvelujen ja tuotteiden hankinnat kaupan arvoketjussa, mutta se ei sisällä investointeja.
 2. Vähittäis- ja tukkukaupan Suomeen kohdistamien investointien vaikutuksia tarkastellaan lisäksi erikseen.

Vähittäis- ja tukkukaupan vaikutukset kansantaloudessa: metodologia

- Kaupan välittömät vaikutukset perustuvat vuoden 2019 kansantalouden tilinpitoon, ja välilliset ja tulovaikutukset perustuvat vuoden 2017 panos-tuotosaineistoon. Välillisten tuotantovaikutusten arvioinnissa on sovellettu ns. HEM-menetelmää¹. Tulokset on muunnettu vuoden 2019 tasolle.
 - HEM-menetelmällä arvioidaan tilannetta jossa tarkasteltava toimiala poistetaan kansantaloudesta.
 - Kansantalouden rakenteiden muutokset ovat yleensä hyvin hitaita, joten vuoden 2017 panos-tuotostaulukot kuvaavat hyvin myös vuoden 2019 kansantaloutta.
 - Kaupan välilliset ja tulovaikutukset kuvaavat alan toiminnan vaikutuksia muille toimialoille kuin vähittäis- ja tukkukauppaan.
- Tulovaikutusten laskennassa on käytetty vuoden 2017 tietoa palkansaajakorvauksista sekä keskimääräistä kotitalouksien kulutusmenojen jakaumaa.

¹ Hypothetical Extraction Method, HEM.

Vähittäis- ja tukkukaupan vaikutukset kansantaloudessa: määritelmiä

- Henkilötyövuosi kuvaa kokoaikaiseksi muutetun henkilön työpanosta.
 - Vähittäis- ja tukkukaupassa työllisten keskimääräinen työtuntien määrä vuonna 2019 oli 1564, kun teollisuudessa (toimiala C) se oli 1548. Kansantalouden tilinpidon mukainen työllisten määrä kaupassa kuvaa siis hyvin kokoaikaiseksi muutettua henkilötyövuosimäärää.
- Jatkuvan toiminnan välittömät, suorat vaikutukset kuvaavat kaupan vaikutuksia arvonlisään, työllisyyteen ja verokertymään, kun kauppa myy tai valmistaa tuotteita ja palveluja asiakkaille.
- Jatkuvan toiminnan välilliset vaikutukset kuvaavat kaupan vaikutuksia muille toimialoille, kun se hankkii arvoketjultaan tuotteita ja palveluja toimintaansa varten.
- Jatkuvan toiminnan tulovaikutus tarkastelee vaikutusta yksityiseen kulutukseen, kun kaupan itsensä työllistämät tai sen välillisesti muilla aloilla työllistämät työntekijät kuluttavat tuotteita ja palveluja muilla toimialoilla kuin vähittäis- ja tukkukaupassa.

Vähittäis- ja tukkukaupan vaikutukset kansantaloudessa: määritelmiä

- Investointien välittömät vaikutukset kuvaavat kaupan investointien suoraa vaikutusta muiden alojen arvonlisään, työllisyyteen ja verokertymään.
- Investointien välilliset vaikutukset kuvaavat kaupan investointien vaikutuksia muiden alojen välituotekesyntään, kun alat toteuttavat kaupan investointeja.
- Investointien tulovaikutus tarkastelee vaikutusta yksityiseen kulutukseen, kun investointien vuoksi työllistetyt työntekijät kuluttavat tuotteita ja palveluja muilla toimialoilla kuin vähittäis- ja tukkukaupassa.

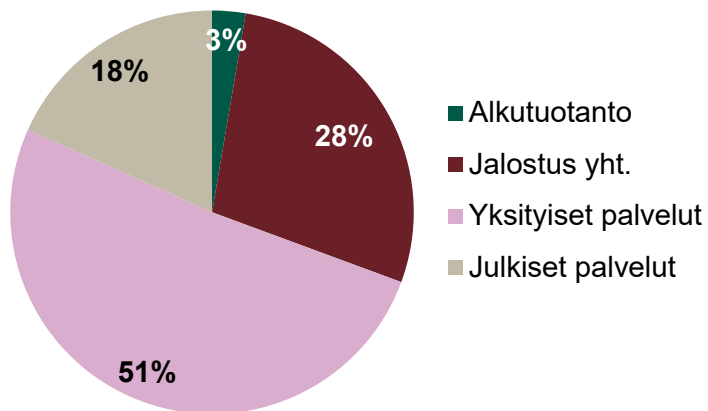
2 Päätuloksia

Poimintoja selvityksestä Kauppa luo hyvinvointia Suomeen, 24.5.2021, Kaupan liitto.

Kauppa on yksi suurimmista toimialoista Suomessa

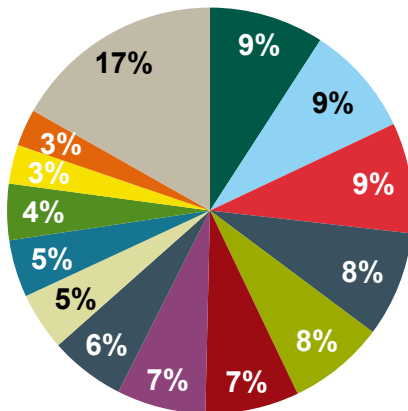
Bruttoarvonlisäys 2019

Viitevuosi 2015

Bruttoarvonlisäys 2019

Viitevuosi 2015

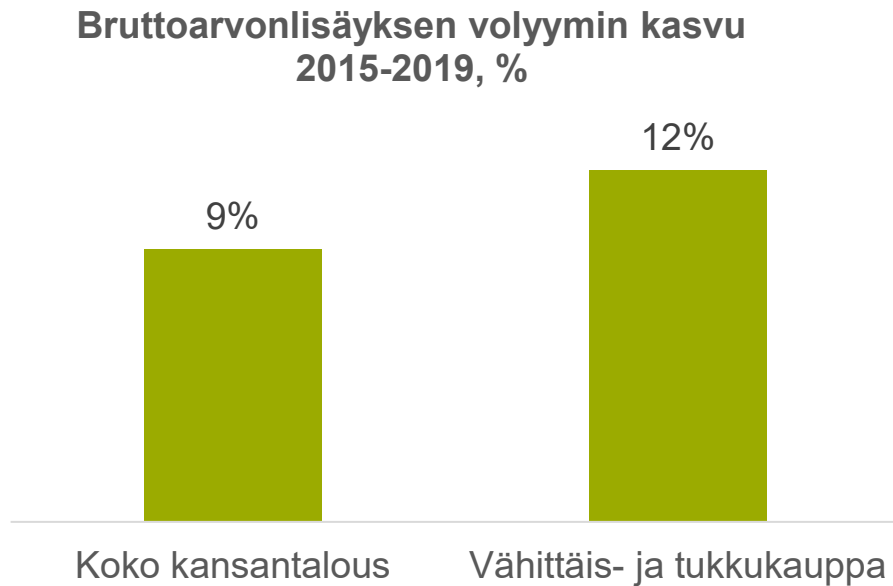

- Ammatillinen ja tieteellinen toiminta, hallinto- ja tukipalvelut
- Metall- ja elektroniikkateollisuus
- Kauppa (ml. autokauppa)
- Kotitaloudet (ml. asuntojen hallinta)
- Muu jalostus
- Rakentaminen
- Muut palvelut
- Informaatio ja viestintä
- Kuljetus ja varastointi
- Kiinteistöala (pl. asuntojen ja asuinkiinteistöjen hallinta)
- Metsä- ja paperiteollisuus
- Alkutuotanto ja kaivokset
- Rahoitus ja vakuutus
- Julkiset palvelut ja hallinto

Lähde: Kansantalouden tilinpito, Tilastokeskus.

Kaupan¹ suoraan luoma talouskasvu on kasvanut kansantaloutta ripeämmin

¹ PI. autokauppa.

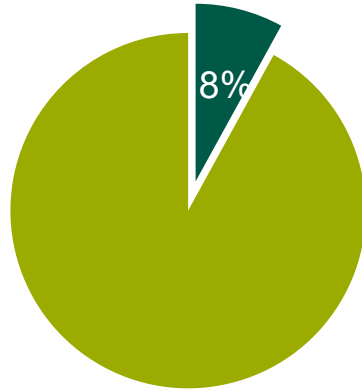
Kauppan tuoma arvonlisä talouteen on kasvanut koko kansantaloutta nopeammin. Kaupasta on siis tullut entistä tärkeämpi hyvinvoinnin luoja Suomeen.

Lähde: Kansantalouden tilinpito, Tilastokeskus.

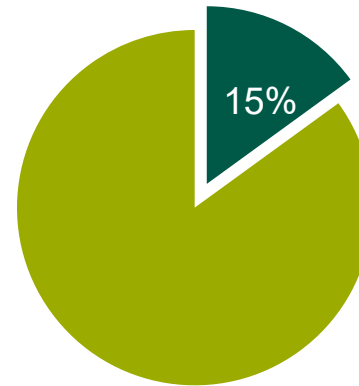
Kauppa luo kasvua lähes tuplaten oman kokonsa verran

Vähittäis- ja tukkukaupan (pl. autokauppa) jatkuvan toiminnan ja investointien kokonaisvaikutus arvonlisäykseen 2019
Bruttoarvonlisäyksen volyymisarja, viitevuosi 2015

Välitön BKT-vaikutus 2019

Kokonaisvaikutus 2019

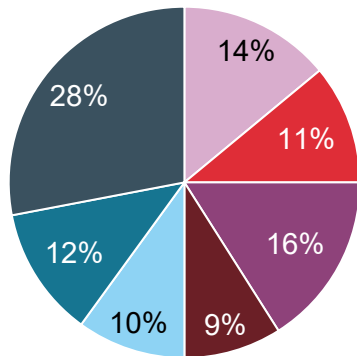

Lähteet: Kansantalouden tilinpito, Tilastokeskus.
Vaikuttavuuslaskelmat: KPMG 2021.

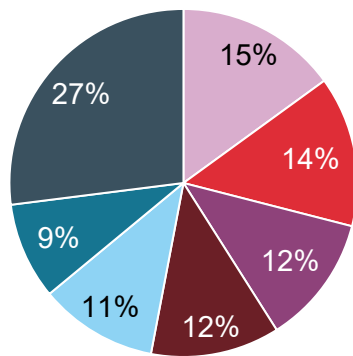
Kauppa luo aikaisempaa enemmän arvonlisäystä muiden palvelujen kautta

Vähittäis- ja tukkukaupan (pl. autokauppa) jatkuvan toiminnan tuottaman välillisen arvonlisäyksen jakautuminen toimialoittain

2015

2019

Laskelmat: KPMG 2021.

Kiitos!

Jaana Kurjenoja
Pääekonomisti
Kaupan liitto

jaana.kurjenoja@kauppa.fi

[@JaanaKurjenoja](https://twitter.com/JaanaKurjenoja) / [kauppa.fi](https://www.kauppa.fi)

KAUPAN LIITTO